

**БІЛОЦЕРКІВСЬКИЙ ІНСТИТУТ
НЕПЕРЕРВНОЇ ПРОФЕСІЙНОЇ ОСВІТИ**

**НАЦІОНАЛЬНА АКАДЕМІЯ ПЕДАГОГІЧНИХ НАУК УКРАЇНИ
ДЗВО «УНІВЕРСИТЕТ МЕНЕДЖМЕНТУ ОСВІТИ»
БІЛОЦЕРКІВСЬКИЙ ІНСТИТУТ НЕПЕРЕРВНОЇ ПРОФЕСІЙНОЇ ОСВІТИ**

ЗАТВЕРДЖЕНО

Вченою радою

**Білоцерківського інституту неперервної
професійної освіти**

«26» листопада 2024 року протокол № 8

Введено в дію наказом директорки

**Білоцерківського інституту неперервної
професійної освіти**

від «27» листопада 2024 року № 01-01/37А-О.Д.

Директорка Вікторія СИДОРЕНКО

**РОБОЧА ПРОГРАМА
навчальної дисципліни
«МЕТОДОЛОГІЯ ТА МЕТОДИКА ОРГАНІЗАЦІЇ
НАУКОВИХ ДОСЛІДЖЕНЬ»**

**(шифр за ОПП – ОК.5 – дисципліна формування загальних
компетентностей)**

Галузь знань	<u>05 Соціальні та поведінкові науки</u>
Спеціальність	<u>053 Психологія</u>
Освітня програма	<u>Психологія</u>
Рівень вищої освіти	<u>Другий (магістерський)</u>

Біла Церква 2024

Робоча програма навчальної дисципліни «Методологія та методика організації наукових досліджень» складена відповідно до навчального плану освітньо-професійної програми «Психологія» спеціальності 053 Психологія галузі знань 05 Соціальні та поведінкові науки.

Робочу програму розроблено на основі **«Положення про робочу програму навчальної дисципліни у Білоцерківському інституті неперервної професійної освіти»**

Автор-укладач робочої програми:

Сидоренко Вікторія Вікторівна, докторка педагогічних наук,
професорка, професорка кафедри педагогіки, психології та менеджменту
БІНПО

Розглянуто і схвалено на засіданні кафедри
педагогіки, психології та менеджменту
Білоцерківського інституту неперервної професійної освіти
(протокол № 12 від 05 листопада 2024 р.)

Рекомендовано на засіданні Ради із забезпечення якості освітньої діяльності та
якості вищої освіти
Білоцерківського інституту неперервної професійної освіти
(протокол № 4 від 22 листопада 2024 р.)

Затверджено Вченою радою
Білоцерківського інституту неперервної професійної освіти
(протокол № 8 від 26 листопада 2024 р.)

1. Опис навчальної дисципліни

Найменування показників	Галузь знань, напрями підготовки, освітньо-кваліфікаційний рівень	Характеристика навчальної дисципліни
		заочна форма навчання
Кількість кредитів, відповідних ECTS – 4	Галузь знань: 05 Соціальні та поведінкові науки	Обов’язкова
		Рік підготовки
Загальна кількість годин – 120	Спеціальність: 053 Психологія	1
		Семестр
	Освітньо-професійна програма: Психологія	Другий
		Рівень вищої освіти: другий (магістерський)
	8	
	Практичні заняття	
	10	
	Самостійна робота	
	102	
	Індивідуальні завдання	
науково-дослідне		
Вид контролю – екзамен		

Примітка: співвідношення кількості годин аудиторних занять до самостійної та індивідуальної роботи становить – 15 % : 85 %.

2. Мета і завдання навчальної дисципліни

Сучасний етап науково-технічного розвитку суспільства висуває нові, більш високі вимоги щодо творчого потенціалу фахівців, які мають володіти сучасною методологією та новими науковими методами наукового дослідження, уміти орієнтуватися в потоці наукової інформації, знаходити найбільш раціональні конструкторські, технологічні та організаційні рішення. Сьогодні при працевлаштуванні перевага надається тим випускникам ЗВО, які здатні досліджувати процеси і явища та об'єкти застосування їх знань з метою виявлення прихованих можливостей цих об'єктів та спрямування процесів в них у необхідному напрямку. Тому для студентів з-поміж навчальних дисциплін однією з ключових є навчальна дисципліна «Методологія та методика організація наукових досліджень». Отже, сучасний психолог повинен мати не тільки глибоку професійну підготовку, а й певний обсяг знань у галузі наукових досліджень, що передбачає засвоєння методологічних засад наукової праці, уміння збирати й опрацьовувати інформацію, розробляти логіку

наукових досліджень, аналізувати одержані результати та оформляти їх у вигляді наукового звіту, презентаційних матеріалів.

Метою навчальної дисципліни «**Методологія та методика організації наукових досліджень**» є ознайомлення студентів з сучасними методологічними концепціями, з основами методології наукового пізнання та з методикою наукових досліджень у галузі психології; формування цілісного уявлення про науково-дослідницький процес; набуття студентами знань і вмінь, необхідних для вирішення завдань, пов'язаних з плануванням і проведенням наукових досліджень із психології та втіленням їх результатів; удосконалення вмінь у пошуку, доборі й опрацюванні наукової інформації, у точному формулюванні мети, завдань і висновків дослідження.

Завданням навчальної дисципліни є формування у здобувачів вищої освіти ряду компетентностей зазначених нижче:

У процесі викладання навчальної дисципліни основна увага приділяється оволодінню студентами професійними компетентностями:

- здатність до пошуку, обробки та аналізу інформації з різних джерел;
- уміння виявляти, ставити та вирішувати проблеми;
- здатність генерувати нові ідеї, розробляти та управляти проектами;
- здатність до провадження дослідницької та/або інноваційної діяльності;
- здатність збирати дані для наукового дослідження з проблем освіти, систематизувати та інтерпретувати їх з використанням інформаційно-комунікаційних технологій;
- здатність до аналізу, співставлення, порівняння педагогічних явищ, методів та технологій навчання, що базуються на використанні ІКТ;
- здатність оперувати науковою термінологією; розуміти системність, цілісність педагогічних явищ, процесів.

Здобувач повинен уміти:

- вибрати проблему дослідження та скласти план власного дослідження;
- оцінювати актуальність дослідження;
- обґрунтовувати тему дослідження;
- визначати об'єкт і предмет дослідження;
- формулювати завдання, теоретичні посилки й робочі гіпотези;
- добирати й аналізувати необхідну інформацію за темою наукового дослідження,
- реферувати літературу та робити огляди літератури;
- узагальнювати результати досліджень і формулювати висновки;
- скласти звіт, доповідь або статтю за результатами наукового дослідження;
- оформляти результати проведених досліджень згідно з державними стандартами;
- класифікувати математичну модель і вибрати форму моделі;

- формалізувати опис моделі, мети та завдань дослідження в математичних термінах тощо.

Завданням вивчення навчальної дисципліни є формування у здобувачів вищої освіти ряду компетентностей зазначених нижче:

- Здатність застосовувати знання у практичних ситуаціях (ЗК1)
- Здатність до проведення досліджень на відповідному рівні (ЗК2)
- Здатність генерувати нові ідеї (креативність) (ЗК3)
- Уміння виявляти, ставити та вирішувати проблеми (ЗК4)
- Здатність здійснювати теоретичний, методологічний та емпіричний аналіз актуальних проблем психологічної науки та практики (СК1)
- Здатність самостійно планувати, організовувати та здійснювати психологічне дослідження з елементами наукової новизни та/або практичної значущості (СК2)
- Здатність обирати та застосовувати валідні та надійні методи наукового дослідження та/або доказові методики і техніки практичної діяльності (СК3)

Програмні результати навчання, досягнення яких забезпечує навчальна дисципліна:

–Вміти організовувати та проводити психологічне дослідження: із застосуванням валідних та надійних методів. Визначати методологію дослідження володіти сучасними технологіями проектування та організації наукового дослідження на підставі комплексного підходу до вирішення проблеми професійної діяльності, представляти результати дослідницьких досягнень (РН2).

–Узагальнювати емпіричні дані, аргументовано та доступно формулювати та представляти теоретичні висновки, об'єктивно оцінювати достовірність одержаних результатів наукового (РН3).

–Здатність обирати та застосовувати валідні та надійні методи наукового дослідження та/або доказові методики і техніки практичної діяльності (СК3).

–Доступно й аргументовано представляти результати досліджень у писемній та усній формах, брати участь у фахових дискусіях (РН8).

–Оцінювати ступінь складності завдань діяльності та приймати рішення про звернення по допомогу або підвищення професійної кваліфікації, рекомендувати способи розв'язання складних завдань і проблем в умовах сучасного інформаційного простору та суперечливих вимог, вдосконалювати професійно важливі якості особистості сучасного психолога (РН9).

У результаті вивчення навчальної дисципліни «Методологія та методика організації наукових досліджень» здобувачі вищої освіти повинні»:

уміти:

РН1. Здійснювати пошук, опрацювання та аналіз професійно важливої інформації із різних джерел із використанням сучасних інформаційно-комунікаційних технологій, здійснювати реферування наукових джерел, обґрунтовувати власну позицію, робити самостійні висновки.

РН2. Вміти організовувати та проводити психологічне дослідження: із застосуванням валідних та надійних методів. Визначати методологію дослідження володіти сучасними технологіями проектування та організації наукового дослідження на підставі комплексного підходу до вирішення проблеми професійної діяльності, представляти результати дослідницьких досягнень.

РН3. Узагальнювати емпіричні дані, аргументовано та доступно формулювати та представляти теоретичні висновки, об'єктивно оцінювати достовірність одержаних результатів наукового дослідження

3. Програма навчальної дисципліни

Змістовий модуль 1.

МЕТОДОЛОГІЧНІ ЗАСАДИ ТА НАУКОВИЙ АПАРАТ ДОСЛІДЖЕННЯ

Тема 1. Наука і наукові дослідження в історичній ретроспективі та сучасному вимірі

Характеристика процесу наукового пізнання. Суб'єкти та об'єкти пізнання. Відмінності наукового та буденного пізнання. Рівні пізнання: почуттєвий і раціональний, емпіричний і теоретичний. Наука як суспільно значима сфера людської діяльності. Форми наукового знання. Наукове дослідження як форма здійснення і розвитку науки. Види наукових досліджень (фундаментальні та прикладні). Класифікація наукових досліджень та наук (природничі, гуманітарні, технічні, суспільні). Наукові школи. Наукові революції. Внесок українських вчених у науку. Наукові медалі і премії України і світу. Глобальні кризи й проблема важливості науково-технічного прогресу.

Тема 2. Наукове дослідження як форма розвитку науки.

Об'єкт, предмет, мета, завдання та класифікація наукових досліджень. Основні показники сучасного наукового дослідження. Класифікація наукових досліджень. Емпіричні і теоретичні рівні дослідження. Етапи процесу наукового дослідження. Головні критерії ефективності наукового дослідження. Вимоги до здійснення науково-педагогічних досліджень. Види досліджень у психології (якісні і кількісні, фундаментальні та прикладні, теоретичні та емпіричні).

Планування наукового дослідження із психології. Етапи виконання науково-дослідної роботи. Вибір теми дослідження. Проблема в науці. Суперечності. Мета і завдання дослідження. Вибір об'єкта і предмета дослідження. Концепція, теоретичні і методологічні основи, методика дослідження. Науковий апарат дослідження. Теоретичні засади

дослідження. Програма та методика наукового дослідження.

Тема 3. Методологічні засади наукових досліджень

Поняття методології науки. Методологія як теорія та як сукупність методів дослідження. Поняття методу, техніки, методики, процедури дослідження. Принципи науково-педагогічного дослідження (єдності теорії і практики, історизму, об'єктивності висвітлення педагогічних процесів, всебічного вивчення педагогічних процесів, конкретності істини, суперечності, заперечення, розвитку, причинності, системності).

Підходи у вивченні педагогічних явищ (аксіологічний, комплексний, структурний, функціональний, формалізований, цілісний, діяльнісний, культурологічний, суб'єктно-об'єктний, диференційований, індивідуальний, моделювання, системний). Поняття про метод наукового пізнання. Класифікація методів, що використовуються в наукових дослідженнях. Роль теоретичних методів дослідження у науковому дослідженні. Види теоретичних методів дослідження та їх характеристика. Поняття про модель та моделювання. Призначення моделей у науковому дослідженні. Абстрагування. Аналіз і синтез. Індукція і дедукція. Методи моделювання, порівняння, узагальнення. Ідеалізація та формалізація. Метод екстраполяції.

Емпіричні методи наукового дослідження, їх сутність та класифікація.

Спостереження. Вимірювання як метод дослідження. Вивчення документації та результатів педагогічної діяльності. Експеримент. Методи опитування. Тестування. Соціометрія як метод дослідження міжособистісних відносин в групі

Змістовий модуль 2

ОРГАНІЗАЦІЯ НАУКОВИХ ДОСЛІДЖЕНЬ

Тема 4. Технологія наукової діяльності. Кваліфікаційна робота магістра: вимоги до змісту та оформлення.

Загальна характеристика процесів наукового дослідження. Технологія наукової діяльності. Логіка наукового дослідження. Структура наукового дослідження.

Підготовка та порядок виконання кваліфікаційної роботи магістра. Послідовність виконання кваліфікаційної роботи магістра. Вибір теми; визначення об'єкта та предмета дослідження; визначення мети й завдань; підбір, опрацювання літератури; складання плану дослідження; висвітлення основного змісту; формулювання висновків і пропозицій; оформлення списку використаних джерел, додатків; літературне редагування й технічне оформлення. Зміст і структура кваліфікаційної роботи магістра. Вимоги до оформлення кваліфікаційної роботи магістра.

Етика наукових досліджень Академічна доброчесність. Принципи академічної доброчесності. Чесність. Об'єктивність. Професіоналізм. Взаємна повага. Відповідальність. Прозорість і публічність. Академічна свобода. Дотримання вимог академічної доброчесності під час створення академічних текстів. Поняття та основні складники етики наукової діяльності. Основні

принципи та норми етики науки. Послідовність виконання кваліфікаційної роботи магістра. Вибір теми; визначення об'єкта та предмет дослідження; визначення мети й завдань; підбір, опрацювання літератури; складання плану дослідження; висвітлення основного змісту; формулювання висновків і пропозицій; оформлення списку використаних джерел, додатків; літературне редагування й технічне оформлення. Вимоги до кваліфікаційної роботи магістра. Технологія підготовки кваліфікаційної роботи магістра.

3. Структура навчальної дисципліни

№	НАЗВА МОДУЛЯ/ТЕМИ	КІЛЬКІСТЬ ГОДИН			
		ЛК	ПР	СРС	УСЬОГО
1	2	3	4	5	6
1	ЗМІСТОВИЙ МОДУЛЬ 1. МЕТОДОЛОГІЧНІ ЗАСАДИ ТА НАУКОВИЙ АПАРАТ ДОСЛІДЖЕННЯ	6	6	62	74
1.1	Тема 1. Наука в сучасному світі	2	2	20	24
1.2	Тема 2. Наукове дослідження як форма розвитку науки	2	2	20	24
1.3	Тема 3. Методологічні засади наукових Досліджень	2	2	20	24
1.4	Підсумковий модульний контроль 1	-	-	2	2
2	ЗМІСТОВИЙ МОДУЛЬ 2 ОРГАНІЗАЦІЯ НАУКОВИХ ДОСЛІДЖЕНЬ	2	4	40	46
2.1	Тема 4. Технологія наукової діяльності. Кваліфікаційна робота магістра.	2	4	20	26
2.2	ІНДЗ	-	-	18	18
2.3	Підсумковий модульний контроль 2	-	-	2	2
	РАЗОМ:	8	10	102	120

4. Теми лекцій

ТЕМА ЛЕКЦІЇ	ПЛАН ЛЕКЦІЇ
1	2
Тема 1. Наука в сучасному світі	1. Сутність науки, її ознаки та значення; 2. Мета, об'єкт, предмет дослідження та завдання науки; 3. Основні елементи науки як системи знань; 4. Класифікація наук.
Тема 2. Наукове дослідження як форма розвитку науки.	1. Об'єкт, предмет, мета, завдання та класифікація наукових досліджень. 2. Етапи процесу наукового дослідження.

Тема 3. Методологічні засади наукових досліджень.	1. Поняття методології науки. 2. Методи дослідження та їх класифікація. 3. Загальнонаукові методи дослідження. 4. Методи теоретичного дослідження. 5. Методи емпіричного дослідження.
Тема 4. Технологія наукової діяльності. Магістерська робота як кваліфікаційне дослідження.	1. Загальна характеристика процесів наукового дослідження. Технологія наукової діяльності 2. Структура наукового дослідження 3. Магістерська робота як кваліфікаційне дослідження 4. Вимоги до магістерської роботи 5. Технологія підготовки магістерської роботи

5. Теми та зміст семінарських/практичних занять

ТЕМА СЕМІНАРСЬКОГО/ПРАКТИЧНОГО ЗАНЯТТЯ	ЗМІСТ СЕМІНАРСЬКОГО/ПРАКТИЧНОГО ЗАНЯТТЯ
1	2
Тема 1. Наука і наукові дослідження в історичній ретроспективі та сучасному вимірі	Теоретична частина: 1. Сутність науки, її ознаки та значення; 2. Мета, об'єкт, предмет дослідження та завдання науки; 3. Основні елементи науки як системи знань; 4. Класифікація наук. Практична частина: Здійснити аналіз педагогічних проблем, які розробляються в Україні в останнє десятиліття.
Тема 2 Наукове дослідження як форма розвитку науки. Планування наукового дослідження із психології	Теоретична частина: 1. Об'єкт, предмет, мета, завдання та класифікація наукових досліджень. 2. Етапи процесу наукового дослідження Практична частина: Сформулювати тему наукового дослідження. Обґрунтувати вибір. Визначити мету та завдання дослідження. Сформулювати гіпотезу дослідження. Обґрунтувати об'єкт і предмет дослідження.
Тема 3. Методологічні засади наукових досліджень.	Теоретична частина: 1. Поняття методології науки

	2. Методи дослідження та їх класифікація 3. Загальнонаукові методи дослідження 4. Методи теоретичного дослідження 5. Методи емпіричного дослідження Практична частина: Дібрати систему методів, яку слід використати для вивчення проблеми обраного дослідження .
Тема 4. Підготовка та написання наукової публікації	Теоретична частина: 1. Види наукових публікацій; 2. Зміст та особливості оформлення наукової статті; 3. Виступ, доповідь, інформаційне повідомлення на семінарах, науково-практичних конференціях, симпозіумах. Практична частина: Підготувати тези доповіді на студентську наукову конференцію за темою обраного наукового дослідження.
Тема 5. Написання кваліфікаційної (магістерської) роботи: вимоги до змісту та оформлення.	Теоретична частина: 1. Підготовка та порядок виконання кваліфікаційної (магістерської) роботи; 2. Зміст та структура кваліфікаційної (магістерської) роботи; 3. Вимоги до оформлення кваліфікаційної (магістерської) роботи. Практична частина: Сформулювати можливу тему магістерської роботи і обґрунтувати її. Розробити індивідуальний план роботи над магістерською роботою.

6. Самостійна робота

Самостійна робота з дисципліни «Методологія та методика організації наукових досліджень» полягає у виконанні здобувачами вищої освіти індивідуального науково-дослідного завдання і опрацювання тем винесених на самостійне вивчення. Результати опанування відповідним матеріалом перевіряються під час усного опитування, модульного (тестові завдання) і підсумкового (екзамен) контролю знань.

Розподіл годин самостійної роботи:

ВИД ДІЯЛЬНОСТІ	КІЛЬКІСТЬ ГОДИН
Виконання ІНДЗ	18
Вивчення тем винесених на самостійне Опрацювання	80
РАЗОМ:	98

ВСЬОГО ГОДИН ВИДІЛЕНИХ НА СР	102
------------------------------	-----

Індивідуальне науково-дослідне завдання (ІНДЗ) є видом позааудиторної індивідуальної роботи здобувача вищої освіти науково-дослідного характеру, яке використовується при вивченні програмного матеріалу навчальної дисципліни і є її окремим заліковим модулем. ІНДЗ сприяє поглибленому вивченню магістрантом теоретичного та практичного матеріалу, формуванню вмінь використовувати знання для вирішення відповідних практичних завдань.

ІНДИВІДУАЛЬНЕ НАУОВО-ДОСЛІДНЕ ЗАВДАННЯ ІЗ ДИСЦИПЛІНИ «МЕТОДОЛОГІЯ ТА МЕТОДИКА ОРГАНІЗАЦІЯ НАУКОВИХ ДОСЛІДЖЕНЬ»

Варіант 1

1. Скласти узагальнювальні таблиці, структурні блок-схеми лекції на тему «Концептуальні основи наукового пізнання» (не менше 10).
2. Скласти кросворди та тести з теми «Загальні характеристики наукової діяльності».
3. Скласти словник з дисципліни.
4. Анотування статей (8–10), книги або окремих глав, що тісно пов'язані з темою магістерської роботи.
5. Написання тез, статті за темою кваліфікаційної роботи магістра.
6. Завдання на дослідження генезису розвитку явища (процесу) з теми кваліфікаційної роботи магістра.
7. Написати анотацію на запропонований матеріал.
8. Написати рецензію на запропонований матеріал.
9. Складання структурно-логічної схеми кваліфікаційної роботи магістра.
10. Сформувати вибірккову сукупність, оцінити її репрезентативність за темою кваліфікаційної роботи магістра.
11. Скласти список літературних джерел за темою кваліфікаційної роботи магістра (55–60), оформлені відповідно до правил бібліографії.
12. Підготувати презентацію теми курсу «Засоби та методи наукового дослідження».

Варіант 2

1. Складання узагальнювальних таблиць, структурних блок-схем лекції на тему «Наукова діяльність в Україні».
2. Скласти кросворди та тести з теми «Засоби та методи наукового дослідження».
3. Скласти словник із дисципліни.
4. Анотування статей (8–10), книги або окремих розділів, що тісно пов'язані з темою кваліфікаційної роботи магістра.
5. Написання тез, статті за темою кваліфікаційної роботи магістра.

6. Завдання на дослідження генезису розвитку явища (процесу) з теми кваліфікаційної роботи магістра.
7. Написати анотацію на запропонований матеріал.
8. Написати рецензію на запропонований матеріал.
9. Складання структурно-логічної схеми кваліфікаційної роботи магістра.
10. Сформувати вибірккову сукупність, оцінити її репрезентативність за темою кваліфікаційної роботи магістра.
11. Скласти список літературних джерел за темою кваліфікаційної роботи магістра (55–60), оформлені відповідно до правил бібліографії.
12. Підготувати презентацію теми курсу «Пошук та формулювання наукової теми».

Варіант 3

1. Складання узагальнювальних таблиць, структурних блок-схем лекції на тему «Наукове дослідження та методика його виконання у психології».
2. Скласти кросворди та тести з теми «Пошук та формулювання наукової теми».
3. Скласти словник із дисципліни.
4. Анування статей (8–10), книги або окремих розділів, що тісно пов'язані з темою кваліфікаційної роботи магістра.
5. Написання тез, статті за темою кваліфікаційної роботи магістра.
6. Завдання на дослідження генезису розвитку явища (процесу) з теми кваліфікаційної роботи магістра.
7. Написати анотацію на запропонований матеріал.
8. Написати рецензію на запропонований матеріал.
9. Складання структурно-логічної схеми магістерського дослідження.
10. Сформувати вибірккову сукупність, оцінити її репрезентативність за темою кваліфікаційної роботи магістра.
11. Скласти список літературних джерел за темою кваліфікаційної роботи магістра (55–60), оформлені відповідно до правил бібліографії.
12. Підготувати презентацію теми курсу «Проблеми дослідницької аргументації».

Варіант 4

1. Складання узагальнювальних таблиць, структурних блок-схем лекції на тему «Технологія дослідницької роботи».
2. Скласти кросворди та тести з теми «Проблеми дослідницької аргументації».
3. Скласти словник з дисципліни.
4. Анування статей (8–10), книги або окремих частин, що тісно пов'язані з темою кваліфікаційної роботи магістра.
5. Написання тез, статті за темою кваліфікаційної роботи магістра.
6. Завдання на дослідження генезису розвитку явища (процесу) з теми магістерської роботи.
7. Написати анотацію на запропонований матеріал.

8. Написати рецензію на запропонований матеріал.
9. Складання структурно-логічної схеми магістерського дослідження.
10. Сформувати вибірку сукупність, оцінити її репрезентативність за темою кваліфікаційної роботи магістра.
11. Скласти список літературних джерел за темою кваліфікаційної роботи магістра (55–60), оформлені відповідно до правил бібліографії.
12. Підготувати презентацію теми курсу «Оформлення результатів науково-дослідної роботи».

Варіант 5

1. Складання узагальнювальних таблиць, структурних блок-схем лекції на тему «Інформаційне забезпечення наукового дослідження».
2. Скласти кросворди та тести з теми «Оформлення результатів науково-дослідної роботи».
3. Скласти словник з дисципліни.
4. Анування статей (8–10), книги або окремих частин, що тісно пов'язані з темою кваліфікаційної роботи магістра.
5. Написання тез, статті за темою кваліфікаційної роботи магістра.
6. Завдання на дослідження генезису розвитку явища (процесу) з теми кваліфікаційної роботи магістра.
7. Написати анотацію на запропонований матеріал.
8. Написати рецензію на запропонований матеріал.
9. Складання структурно-логічної схеми магістерського дослідження.
10. Сформувати вибірку сукупність, оцінити її репрезентативність за темою кваліфікаційної роботи магістра.
11. Скласти список літературних джерел за темою кваліфікаційної роботи магістра (55–60), оформлені відповідно до правил бібліографії.
12. Підготувати презентацію теми курсу «Магістерська робота: виконання та захист».

Варіант 6

1. Складання узагальнювальних таблиць, структурних блок-схем лекції на тему «Рівні та методи наукового дослідження».
2. Скласти кросворди та тести з теми «Магістерська робота: виконання та захист».
3. Скласти словник з дисципліни.
4. Анування статей (8–10), книги або окремих глав, що тісно пов'язані з темою кваліфікаційної роботи магістра.
5. Написання тез, статті за темою кваліфікаційної роботи магістра.
6. Завдання на дослідження генезису розвитку явища (процесу) з теми кваліфікаційної роботи магістра.
7. Написати анотацію на запропонований матеріал.
8. Написати рецензію на запропонований матеріал.
9. Складання структурно-логічної схеми магістерського дослідження.
10. Сформувати вибірку сукупність, оцінити її репрезентативність за темою кваліфікаційної роботи магістра.

11. Скласти список літературних джерел за темою магістерського дослідження (55–60), оформлені відповідно до правил бібліографії.

12. Підготувати презентацію теми курсу «Загальні та спеціальні методи наукових досліджень».

Варіант 7

1. Складання узагальнювальних таблиць, структурних блок-схем лекції на тему «Ефективність науково-дослідних робіт».

2. Скласти кросворди та тести з теми «Загальні та спеціальні методи наукових досліджень».

3. Скласти словник з дисципліни.

4. Анотування статей (8–10), книги або окремих глав, що тісно пов'язані з темою кваліфікаційної роботи магістра.

5. Написання тез, статті за темою кваліфікаційної роботи магістра.

6. Завдання на дослідження генезису розвитку явища (процесу) з теми кваліфікаційної роботи магістра.

7. Написати анотацію на запропонований матеріал.

8. Написати рецензію на запропонований матеріал.

9. Складання структурно-логічної схеми магістерського дослідження.

10. Сформулювати вибірку сукупність, оцінити її репрезентативність за темою кваліфікаційної роботи магістра.

11. Скласти список літературних джерел за темою кваліфікаційної роботи магістра (55–60), оформлені відповідно до правил бібліографії.

12. Підготувати презентацію теми курсу «Проведення експериментальних досліджень та обробка одержаних результатів».

Варіант 8

1. Складання узагальнювальних таблиць, структурних блок-схем лекції на тему «Організація науково-дослідної роботи магістрів».

2. Скласти кросворди та тести з теми «Проведення експериментальних досліджень та обробка одержаних результатів».

3. Скласти словник з дисципліни.

4. Анотування статей (8–10), книги або окремих частин, що тісно пов'язані з темою магістерської роботи.

5. Написання тез, статті за темою магістерського дослідження.

6. Завдання на дослідження генезису розвитку явища (процесу) з теми кваліфікаційної роботи магістра.

7. Написати анотацію на запропонований матеріал.

8. Написати рецензію на запропонований матеріал.

9. Складання структурно-логічної схеми магістерського дослідження.

10. Сформулювати вибірку сукупність, оцінити її репрезентативність за темою кваліфікаційної роботи магістра.

11. Скласти список літературних джерел за темою кваліфікаційної роботи магістра (55–60), оформлені відповідно до правил бібліографії.

12. Підготувати презентацію теми курсу «Методологічні основи та методи проведення наукових досліджень».

Варіант 9

1. Складання узагальнювальних таблиць, структурних блок-схем лекції на тему «Підготовка і презентація результатів наукового дослідження».
2. Скласти кросворди та тести з теми «Методологічні основи та методи проведення наукових досліджень».
3. Скласти словник з дисципліни.
4. Анотування статей (8–10), книги або окремих частин, що тісно пов'язані з темою кваліфікаційної роботи магістра.
5. Написання тез, статті за темою кваліфікаційної роботи магістра.
6. Завдання на дослідження генезису розвитку явища (процесу) з теми кваліфікаційної роботи магістра.
7. Написати анотацію на запропонований матеріал.
8. Написати рецензію на запропонований матеріал.
9. Складання структурно-логічної схеми магістерського дослідження.
10. Сформувати вибірку сукупність, оцінити її репрезентативність за темою кваліфікаційної роботи магістра.
11. Скласти список літературних джерел за темою кваліфікаційної роботи магістра (55–60), оформлені відповідно до правил бібліографії.
12. Підготувати презентацію теми курсу «Концептуальні основи наукового пізнання».

Варіант 10

1. Складання узагальнювальних таблиць, структурних блок-схем лекції на тему «Організаційні основи наукових досліджень».
2. Скласти кросворди та тести з теми «Концептуальні основи наукового пізнання».
3. Скласти словник з дисципліни.
4. Анотування статей (8–10), книги або окремих глав, що тісно пов'язані з темою кваліфікаційної роботи магістра.
5. Написання тез, статті за темою магістерського дослідження.
6. Завдання на дослідження генезису розвитку явища (процесу) з теми кваліфікаційної роботи магістра.
7. Написати анотацію на запропонований матеріал.
8. Написати рецензію на запропонований матеріал.
9. Складання структурно-логічної схеми магістерського дослідження.
10. Сформувати вибірку сукупність, оцінити її репрезентативність за темою кваліфікаційної роботи магістра.
11. Скласти список літературних джерел за темою кваліфікаційної роботи магістра (55–60), оформлені відповідно до правил складання бібліографії.
12. Підготувати презентацію теми курсу «Проведення експериментальних досліджень та обробка одержаних результатів».

ПИТАННЯ ДЛЯ САМОКОНТРОЛЮ І САМОПЕРЕВІРКИ

1. Опишіть напрями наукової інтеграції України у світове співтовариство в умовах глобалізації науки.
2. Охарактеризуйте принципи та форми міжнародного наукового співробітництва.
3. Організація науки в Україні.
4. Організаційна побудова академічної науки та роль Національної академії наук України.
5. Охарактеризуйте вузівську та заводську науку в Україні.
6. Охарактеризуйте позавідомчу науку в Україні.
7. Надайте визначення наукової та науково-технічної діяльності.
8. Управління наукою в Україні.
9. Назвіть ключові проблеми НТП в Україні.
10. Наведіть складові науково-технічного потенціалу України.
11. Дайте визначення інноваційного та наукового потенціалу.
12. Наведіть основні види наукової діяльності та охарактеризуйте їх.
13. Дайте визначення наукового дослідження та наукового факту.
14. Наведіть основні ознаки наукової школи.
15. Охарактеризуйте основні функції наукової школи.
16. Хто є здобувачем вищої освіти?
17. Наведіть визначення наукової установи.
18. Охарактеризуйте суб'єктів наукової діяльності.
19. Основні принципи створення наукового колективу.
20. Які принципи є засадничими щодо роботи наукового колективу?
21. Визначте, якими особистісними якостями повинен володіти дослідник.
22. Чим відрізняється наукова школа від наукового колективу?
23. Визначте особливості наукової школи: структуру, функції та основні ознаки.
24. Назвіть основні підходи до класифікації наукових досліджень.
25. Які виділяють критерії оцінювання прикладних досліджень?
26. Визначте ознаки фундаментальних досліджень.
27. У чому полягає сутність наукової проблеми?
28. Визначте різновиди тем.
29. Що таке актуальність дослідження?
30. Що може виступати об'єктом наукового дослідження?
31. На основі чого визначається предмет дослідження?
32. Що таке мета педагогічного дослідження?
33. Що являє собою гіпотеза дослідження?
34. Розкрийте суть поняття терміну «методологія».
35. Визначте основні методологічні принципи наукового дослідження із психології.
36. Чим забезпечується достовірність і обґрунтованість наукових результатів досліджень?
37. Які наукові положення можуть виноситися на захист?

Перелік тем для самостійного опрацювання:

1. Основні ознаки і структурні елементи науки.
2. Сутність пізнання. Рівні і види наукового пізнання.
3. Історія становлення та основні віхи розвитку науки.
4. Особливості науки ХХІ ст.
5. Наукова діяльність, її види та форми.
6. Суб'єкти наукової діяльності.
7. Форми організації та управління наукою в Україні.
8. Наукова школа: структура, функції та основні ознаки.
9. Характеристика принципів методології наукового пізнання.
10. Загальнонаукова методологія та основні принципи загальнонаукових досліджень.
11. Характерні особливості наукової мови.
12. Наукова система, її ознаки і принципи.
22. Методологічні основи системного дослідження.
13. Система вимог до наукової роботи і її внутрішньої логіки: композиція та функціональна залежність структурних частин.
14. Науковий документ: його сутність і вимоги.
15. Загальна характеристика науково-дослідних етапів.
16. Дослідний етап: методичне та методологічне забезпечення: програма та план наукового дослідження.
17. Наукова і науково-технічна експертиза: завдання, форми та види.
18. Морально-етичні цінності вченого.
19. Наукова організація праці.
20. Пріоритети наукових досліджень.
21. Ефективність наукових досліджень.
22. Роль бібліотеки в роботі дослідника.
23. Види літературних джерел інформації, застосовуваних в наукових дослідженнях.
24. Класифікація інформації.
25. Функції інформації в наукових дослідженнях.
26. Джерела інформації та їх класифікація.

7. Перелік питань, що виносяться на підсумковий модульний контроль

ПІДСУМКОВИЙ МОДУЛЬНИЙ КОНТРОЛЬ 1

1. Методологія – це:	
А) система правил, використання методів, прийомів, способів для проведення будь-якого дослідження;	
Б) сукупність прийомів практичного впливу або теоретичного освоєння об'єктивної дійсності з метою її пізнання;	
В) наукове знання про найбільш загальні принципи пізнання, шляхи і способи дослідження дійсності;	

Г) конкретна методика, за якою проводиться наукове дослідження.	
2. У методології наукового дослідження виявляються дві основні функції:	
А) пізнавальна і регулятивна;	
Б) пояснювальна і аналітична;	
В) загальна і часткова;	
Г) всі зазначені вище.	
3.Поняття - це логічна форма пізнання, яка дає змогу:	
А) визначити характеристику предмета;	
Б) відокремити предмет із універсуму й унікально вирізнити його серед інших предметів; В) проаналізувати сутність предмета або явища;	
Г) всі зазначені вище.	
4.Класифікація - це логічна операція, за допомогою якої:	
А) відбувається розділення поняття на види або групи за певною основою;	
Б) реалізується перехід від загального поняття до понять з більш конкретними властивостями і змістом;	
В) здійснюється дедуктивний аналіз й будується система взаємозв'язків між всіма поняттями;	
Г) всі зазначені вище.	
5.Розрізняють такі принципи методології:	
А) фундаментальні, загальнонаукові; Б) середні, подовжені; В) зважені, основні;	
Г) короткострокові, довгострокові.	
5.Форма мислення, що забезпечує пізнання сутності явищ, процесів, узагальнення їх ознак:	
А) поняття;	
Б) гіпотеза;	
В) ідея;	
Г) факт.	
6.Знання мають науковий характер тільки тоді, коли:	
А) від сукупності фактів здійснюється перехід до закономірностей;	
Б) відбувається опис і спостереження за фактами;	
В) вдосконалюється життєвий досвід науковця;	
Г) всі зазначені вище.	
7.Наукознавство містить такі розділи:	
А) поняття, теорії, концепції та ін.;	
Б) наукові факти, логічні закони та ін.;	
В) соціологія науки, логіка і методологія науки, наукове прогнозування та ін.;	
Г) всі зазначені вище.	
8.Один із можливих варіантів типології науковців-дослідників містить такі образи:	

А) той, хто прагне до успіху;	
Б) той, хто відданий науковій праці;	
В) той, хто постійно розмірковує;	
Г) всі зазначені вище.	
9. Наукознавство – це галузь знань, що:	
А) розкриває науку як цілісну і динамічну систему;	
Б) розглядає науку у поєднанні всіх її аспектів;	
В) фактично є знаннями про знання;	
Г) всі відповіді правильні.	
10.Визначити правильну послідовність руху науки:	
А) вивчення фактів, збирання фактів, встановлення закономірностей, розкриття зв'язків і відносин між фактами, створення теорій, що пояснюють нові факти;	
Б) збирання фактів, вивчення фактів, розкриття зв'язків і відносин між фактами, встановлення закономірностей, створення теорій, що пояснюють нові факти;	
В) збирання фактів, вивчення фактів, встановлення закономірностей, розкриття зв'язків і відносин між фактами, створення теорій, що пояснюють нові факти;	
Г) вивчення фактів, збирання фактів, розкриття зв'язків і відносин між фактами, встановлення закономірностей, створення теорій, що пояснюють нові факти.	
11.Предмет науки - це:	
А) матеріальні об'єкти природи;	
Б) пов'язані між собою форми руху;	
В) особливості відображення форм руху матерії у свідомості людей;	
Г) форми мислення.	
12.Які функції виконує наука в суспільстві?	
А) задоволення потреб людини у пізнанні законів природи і суспільства;	
Б) розвиток культури, гуманізація виховання і формування нової людини;	
В) удосконалення виробництва і суспільних відносин;	
Г) формування різноманітних галузей наукових теорій.	
13. Серед основних функцій науки:	
А) пізнавальна;	
Б) гносеологічна;	
В) творча;	
Г) педагогічна	
14.Інтелектуальна творча діяльність, спрямована на одержання і використання нових знань, - це:	
А) наукова діяльність;	
Б) дослідницька діяльність;	

В) експериментальна діяльність;	
Г) педагогічна діяльність.	
15.Наукове дослідження - це:	
А) завершена і представлена письмова робота;	
Б) процес цілеспрямованої діяльності;	
В) результат пізнання, який представлено у вигляді понять, законів і теорій;	
Г) всі зазначені вище.	
16.Основні показники сучасного наукового дослідження - це:	
А) новизна обраного питання й отриманого результату;	
Б) практична значущість досягнутих результатів;	
В) доказовість й обґрунтованість виявлених фактів;	
Г) всі зазначені вище.	
17.Вибрати неправильне твердження:	
А) проблема дослідження відображається в темі наукової роботи;	
Б) тема дослідження конкретизує напрямок наукової роботи;	
В) тема дослідження є авторською стратегією в одержанні нових знань;	
Г) вибір проблеми визначає тактику і стратегію наукового дослідження.	
18.Розвиток гіпотези відбувається за такими етапами:	
А) накопичення фактів, якісне узагальнення та уточнення;	
Б) накопичення фактів, осмислення фактичного матеріалу, формування гіпотези, перевірка на практиці та уточнення;	
В) накопичення фактів, перехід до формулювання гіпотези й перевірка;	
Г) всі зазначені вище.	
19. Концептуальний виклад мети, змісту, методів дослідження, які забезпечують отримання максимально об'єктивної, точної, систематизованої інформації про процеси та явища, - це:	
А)дослідження;	
Б)методологія;	
В)технологія;	
20.Як співвідносяться між собою об'єкт та предмет дослідження?	
А) об'єкт знаходиться в межах предмета;	
Б) предмет відповідає об'єкту;	
В) об'єкт дублює предмет;	
Г) предмет розкриває, властивості, якості об'єкта.	

ПІДСУМКОВИЙ МОДУЛЬНИЙ КОНТРОЛЬ № 2

1.Вид пізнавальної діяльності, спрямований на визначення тенденцій динаміки конкретного об'єкта на основі аналізу його стану у минулому та поточному стані, - це:	
А)прогнозування;	

Б) моделювання;	
В) абстрагування; Г) групування.	
2. Дайте визначення поняття «наукова інформація»:	
А) детальне систематизоване подання певного відібраного матеріалу без будь-якого аналізу;	
Б) певні відомості, сукупність якихось даних, знань;	
В) логічна інформація, отримана в процесі пізнання, що адекватно відображає закономірності об'єктивного світу і використовується в суспільно-історичній практиці;	
Г) все вищезазначене.	
3. Інформаційне забезпечення – це:	
А) сукупність інформації та способів її пошуку, обробки, накопичення, збереження, систематизації та узагальнення з метою використання у процесі наукового дослідження;	
Б) засіб комунікації науковців;	
В) дані, які є об'єктом обробки, передачі та зберігання;	
Г) немає правильної відповіді.	
4.3 точки зору пізнавального характеру інформації, інформаційне забезпечення можна поділити на:	
А) законодавче, планове, фактографічне, технологічне;	
Б) пряме та непряме;	
В) рукописне та друковане;	
Г) немає правильної відповіді.	
5. Як співвідносяться між собою об'єкт та предмет дослідження?	
А) об'єкт знаходиться в межах предмета;	
Б) предмет відповідає об'єкту;	
В) об'єкт дублює предмет;	
Г) предмет розкриває, властивості, якості об'єкта.	
6. Вид пізнавальної діяльності, спрямований на визначення тенденцій динаміки конкретного об'єкта на основі аналізу його стану у минулому та поточному стані, - це:	
А) прогнозування;	
Б) моделювання;	
В) абстрагування;	
Г) групування.	
7. Дайте визначення поняття «наукова інформація»:	
А) детальне систематизоване подання певного відібраного матеріалу без будь-якого аналізу;	
Б) певні відомості, сукупність якихось даних, знань;	
В) логічна інформація, отримана в процесі пізнання, що адекватно відображає закономірності об'єктивного світу і використовується в суспільно-історичній практиці;	
Г) все вищезазначене.	

8.Інформаційне забезпечення – це:	
А) сукупність інформації та способів її пошуку, обробки, накопичення, збереження, систематизації та узагальнення з метою використання у процесі наукового дослідження;	
Б) засіб комунікації науковців; В)дані, які є об'єктом обробки, передачі та зберігання;	
Г) немає правильної відповіді.	
9.3 точки зору пізнавального характеру інформації, інформаційне забезпечення можна поділити на:	
А) законодавче, планове, фактографічне, технологічне;	
Б) пряме та непряме;	
В)рукописне та друковане;	
Г) немає правильної відповіді.	
10. Процес або явище, що породжує проблемну ситуацію, обраний для вивчення і розгляду предмета дослідження у всіх його взаємозв'язках:	
А) мета дослідження;	
Б) завдання дослідження;	
В) об'єкт дослідження; Г)характер дослідження.	
11.У якому розділі магістерської роботи обґрунтовується актуальність теми, розкривається ступінь і стан наукової проблеми, її значення для теорії та практики певної науки, об'єкт, предмет, мета, завдання та методи дослідження?	
А) основній частині;	
Б) додатках;	
В) висновках;	
Г) вступі.	
12. Структура магістерської роботи включає в себе:	
А) зміст, вступ, розділи та підрозділи основної частини, висновки, список використаної літератури;	
Б) титульний аркуш, вступ, основна частина, висновки, додатки;	
В) титульний аркуш, зміст, вступ, основна частина, висновки, додатки, список використаної літератури;	
Г) відсутня.	
13.Кваліфікаційна робота магістра - це:	
А) короткий виклад основних положень наукових досліджень;	
Б) дослідження однієї з актуальних проблем теорії та практики відповідно до вимог та напрямів наукових досліджень;	
В) відомості обсягом, як правило, в декілька машинописних сторінок;	
Г) носій, в якому в той чи інший спосіб зафіксовані наукові відомості про досліджуваний об'єкт.	
14.Обрати правильне твердження:	

А) об'єкт та предмет дипломної магістерської роботи, відображені у вступі, є тотожними поняттями;	
Б) ідентифікація методів у вступній частині наукової роботи не потребує будь-якого опису їх сутності; В) оформлення висновків здійснюється у логічно-послідовній формі, відповідно до поставлених завдань;	
Г) формування списку використаної літератури відбувається за блоками, починаючи від нормативно-правової бази і закінчуючи електронними ресурсами.	
15.Першим етапом магістерського наукового дослідження є:	
А) написання наукової статті;	
Б) обґрунтування теми;	
В) розробка плану;	
Г) складання плану дослідження.	
16.Обов'язками наукового керівника магістерської роботи є:	
А) надання допомоги у виборі теми, розробленні плану (змісту) роботи, доборі літератури, виборі методів дослідження тощо;	
Б) написання деяких розділів роботи;	
В) надання допомоги при захисті наукової роботи;	
Г) дослідження наукової роботи.	
17.Рецензія на кваліфікаційну роботу магістра- це:	
А) короткий опис кваліфікаційної роботи;	
Б) довільний аналіз та критична оцінка кваліфікаційної роботи;	
В) стисла характеристика структури кваліфікаційної роботи;	
Г) попереднє затвердження теми кваліфікаційної роботи.	
18.Наведіть правильну послідовність процедури захисту кваліфікаційної роботи магістра:	
А) доповідь студента про зміст роботи, запитання до автора, оголошення відгуку наукового керівника або його виступ, відповіді студента на запитання членів комісії із захисту магістерської роботи та осіб, присутніх на захисті, заключне слово студента, рішення комісії про оцінку роботи;	
Б) доповідь студента про зміст роботи, оголошення відгуку наукового керівника або його виступ, відповіді студента на запитання членів комісії із захисту магістерської роботи та осіб, присутніх на захисті, заключне слово студента, запитання до автора, рішення комісії про оцінку роботи;	
В) доповідь студента про зміст роботи, запитання до автора, відповіді студента на запитання членів комісії із захисту магістерської роботи та осіб, присутніх на захисті, заключне слово студента, оголошення відгуку наукового керівника або його виступ, рішення комісії про оцінку роботи;	
Г) відсутня правильна відповідь. 5.До захисту кваліфікаційної роботи студент готує стислу доповідь, в якій слід коротко	

викласти: А)основні результати дослідження; Б)мету дослідження; В)план наукового дослідження; Г)окремі напрями наукового дослідження.	
19.Виберіть найбільш точний ланцюг структурних елементів наукової публікації:	
А) вступ - основні дослідження і публікації, на які спирається автор - формулювання мети публікації - виклад змісту власного дослідження - висновок;	
Б) вступ - формулювання мети публікації - виклад змісту власного дослідження - висновок;	
В) вступ - основні дослідження і публікації, на які спирається автор - формулювання мети публікації - виклад змісту власного дослідження - аналіз дослідження - висновок;	
Г)вступ - виклад змісту власного дослідження - висновок.	
20. Визначити правильну послідовність виконання кваліфікаційної роботи магістра:	
А) вибір теми, визначення мети і завдань, виклад теорії і методики дослідження, вивчення практики роботи відповідного фаху, формулювання висновків і рекомендацій, оформлення списку використаних джерел і додатків, оформлення роботи відповідно до вимог, рецензування, підготовка до захисту, захист роботи;	
Б) вибір теми, визначення мети і завдань, вивчення практики роботи відповідного фаху, виклад теорії і методики дослідження, формулювання висновків і рекомендацій, оформлення списку використаних джерел і додатків, рецензування, оформлення роботи відповідно до вимог, підготовка до захисту, захист роботи;	
В) вибір теми, рецензування, виклад теорії і методики дослідження, вивчення практики роботи відповідного фаху, формулювання висновків і рекомендацій, оформлення списку використаних джерел і додатків, оформлення роботи відповідно до вимог, підготовка до захисту, захист роботи;	
Г)відсутня правильна відповідь.	

8. ОРІЄНТОВНІ ПИТАННЯ ДО ЕКЗАМЕНУ «МЕТОДОЛОГІЯ ТА МЕТОДИКА ОРГАНІЗАЦІЇ НАУКОВИХ ДОСЛІДЖЕНЬ»

1. Наука й наукові дослідження в сучасному світі.
2. Характеристика процесу наукового пізнання. Суб'єкти та об'єкти пізнання. Відмінності наукового та буденного пізнання. Рівні пізнання.
3. Наука як суспільно значима сфера людської діяльності. Форми наукового знання.

4. Класифікація наукових досліджень та наук (природничі, гуманітарні, технічні, суспільні).
5. Головні критерії ефективності наукового дослідження. Наукова школа: структура, функції та основні ознаки.
6. Наукові революції. Внесок українських учених у науку.
7. Етичні принципи здійснення наукового дослідження. Академічна доброчесність.
8. Методологія як теорія та як сукупність методів дослідження.
9. Класифікація методів, що використовуються в психологічних дослідженнях.
10. Поняття методу, техніки, методики, процедури дослідження.
Методи емпіричних і теоретичних досліджень.
11. Новизна як характеристика теми наукового дослідження.
Роль теоретичних методів дослідження у науковому пошуку.
12. Планування експерименту. Програма педагогічного експерименту.
13. Поняття про модель та моделювання. Призначення моделей у науковому дослідженні.
14. Система вимог до наукової роботи і її внутрішньої логіки: композиція та функціональна залежність структурних частин.
15. Співвідношення об'єкта і предмета дослідження
Мета і завдання дослідження.
16. Експеримент як засіб отримання нових знань. Сутність і види.
17. Емпіричні методи науково-педагогічних досліджень, їх сутність та класифікація.
18. Наукометричні бази даних та індекси цитування.
Список використаної літератури: порядок складання.
19. Доповідь як різновид наукової роботи здобувачів вищої освіти: вимоги та особливості її підготовки.
20. Тези доповідей як різновид наукової роботи здобувачів вищої освіти: вимоги до них, особливості їх підготовки та публікації.
21. Основні характеристики теми наукового дослідження.
Полілог у науковому дискурсі.
22. Курсова робота як вид наукового дослідження здобувача вищої освіти: вимоги та особливості її підготовки і захисту.
23. Кваліфікаційна робота магістра як вид наукового дослідження здобувача вищої освіти: вимоги та особливості її підготовки і захисту.
24. Наукова стаття як різновид наукової роботи здобувачів вищої освіти: вимоги, особливості її підготовки та публікації у наукових журналах.
25. Технологія роботи з науковою літературою.
Морально-етичні цінності вченого.
26. Підготовка анотації і тез доповіді.
27. Кваліфікаційна робота магістра як вид наукового дослідження здобувача вищої освіти: вимоги та особливості її підготовки і захисту.

- 28.Методичні рекомендації як різновид наукової роботи здобувачів вищої освіти: вимоги та особливості їх підготовки.
- 29.Реферат як різновид наукової роботи здобувачів вищої освіти: вимоги та особливості його підготовки.
- 30.Оформлення реферату й анотації як обов'язкових структурних елементів курсової або кваліфікаційної роботи.
- 31.Вимоги ДСТУ до оформлення науково-довідкового апарату (правила бібліографічного опису підручника, монографії, статті в науковому журналі)

9. Методи навчання

Навчання не залежно від форми викладання (очна чи дистанційна) передбачає використання словесних (лекція, розповідь, пояснення, бесіда), наочних (ілюстрація, демонстрація, спостереження) та практичних (практична робота, тренувальні і творчі вправи) методів навчання.

Використання методів проблемного навчання (проблемне викладення матеріалу, створення проблемних ситуацій, групова дискусія); частково-пошуковий (творчий пошук); дослідницький (змістовно-логічний аналіз і синтез, зіставлення й порівняння, формулювання умовиводів).

Під час лекційних занять використовуються презентації, які поєднують словесні та наочні методи навчання, що дає можливість здобувачам вищої освіти краще засвоювати знання.

Під час практичних занять застосовуються словесні та практичні методи навчання, які спрямовані на формування у здобувачів вищої освіти здібностей пізнання, а саме: дискусії, індивідуальна та командна форма роботи, проєкти.

Методичні прийоми як компоненти методів: вербальні (бесіда, розповідь, пояснення, переконування, дискусія, розмірковування); ілюстративно-демонстраційні (ілюстрування), інтерактивні (діалог, мозковий штурм)

Самостійна робота базується на наочних та практичних методах навчання і направлена на самостійне оволодіння здобувачами вищої освіти знаннями за темами навчальної дисципліни.

10. Система оцінювання навчальних досягнень

Навчальна дисципліна оцінюється за 100-бальною шкалою за відповідними видами освітньої діяльності:

ВИДИ РОБІТ	МАКСИМАЛЬНА КІЛЬКІСТЬ БАЛІВ
Відвідування лекцій	18
Участь у семінарських/практичних заняттях	27
ІНДЗ	15
Тестування за змістовими модулями 1 та 2	40

Шкала оцінювання

Сума балів за всі види освітньої діяльності	Оцінка за шкалою ЄКТС	Оцінка за національною шкалою
90 – 100	A	відмінно
82 – 89	B	добре
74 – 81	C	
64 – 73	D	задовільно
60 – 63	E	
35 – 59	FX	незадовільно з можливістю повторного складання
1 – 34	F	незадовільно з обов'язковим повторним вивченням дисципліни

Критерії оцінювання

Сума балів, накопичених студентом у процесі вивчення навчальної дисципліни	Рівень досягнення студентом запланованих результатів навчання з навчальної дисципліни
90 – 100	1) має фундаментальні знання теоретико-методологічних засад науки, глибоко усвідомлює її роль в сучасному світі; 2) має глибокі систематизовані знання основ методології науково-педагогічного дослідження; 3) ґрунтовно аналізує методи науково-педагогічного дослідження, на високому рівні демонструє вміння обирати і застосовувати методи відповідно до мети і завдань теоретичних пошуків; 4) на високому рівні характеризує етапи організації науково-

	педагогічного дослідження; 5) має ґрунтовні систематизовані знання сутності академічної доброчесності, на високому рівні дотримується її принципів; 6) на високому рівні опанував технологію написання наукових статей, доповідей, повідомлень, рефератів, кваліфікаційних робіт; 7) виявляє високий ступінь сформованості методологічної культури.
74–89	1) знає теоретико-методологічні засади науки, усвідомлює її роль в сучасному світі; 2) має систематизовані знання основ методології науково-педагогічного дослідження; 3) змістовно аналізує методи науково-педагогічного дослідження, на достатньому рівні демонструє вміння обирати і застосовувати методи відповідно до мети і завдань теоретичних пошуків; 4) на достатньому рівні характеризує етапи організації науково-педагогічного дослідження; 5) має систематизовані знання сутності академічної доброчесності, на належному рівні дотримується її принципів; 6) на достатньому рівні опанував технологію написання наукових статей, доповідей, повідомлень, рефератів, кваліфікаційних робіт; 7) виявляє належний ступінь сформованості методологічної культури.
60–73	1) знає теоретико-методологічні засади науки на репродуктивному рівні, частково усвідомлює її роль в сучасному світі; 2) знає основи методології науково-педагогічного дослідження на репродуктивному рівні; 3) на мінімально достатньому рівні аналізує методи науково-педагогічного дослідження,

	демонструє репродуктивний рівень обирати і застосовувати методи відповідно до мети і завдань теоретичних пошуків; 4) на мінімально-достатньому рівні характеризує етапи організації науково-педагогічного дослідження; 5) знає сутність академічної доброчесності, на мінімально достатньому рівні дотримується її принципів; 6) на мінімально достатньому рівні опанував технологію написання наукових статей, доповідей, повідомлень, рефератів, кваліфікаційних робіт; 7) виявляє мінімальний ступінь сформованості методологічної культури.
35 – 59	1) частково обізнаний з теоретико-методологічними засадами науки, майже не усвідомлює її роль в сучасному світі; 2) частково обізнаний з основами методології науково-педагогічного дослідження; 3) демонструє початкові вміння аналізу методів науково-педагогічного дослідження, початкові вміння обирати і застосовувати методи відповідно до мети і завдань теоретичних пошуків; 4) частково характеризує етапи організації науково-педагогічного дослідження; 5) поверхово усвідомлює сутність академічної доброчесності, демонструє початкові вміння дотримання її принципів; 6) демонструє початкові вміння опанування технологією написання наукових статей, доповідей, повідомлень, рефератів, кваліфікаційних робіт; 7) виявляє недостатній ступінь сформованості методологічної культури.

0–34	1) не обізнаний з теоретико-методологічними засадами науки, не усвідомлює її роль в сучасному світі; 2) має фрагментарні знання з основ методології науково-педагогічного дослідження; 3) демонструє фрагментарні вміння аналізу методів науково-педагогічного дослідження, не здатен обирати і застосовувати методи відповідно до мети і завдань теоретичних пошуків; 4) не характеризує етапи організації науково-педагогічного дослідження; 5) не усвідомлює сутність академічної доброчесності, не дотримується її принципів; 6) не опанував технологією написання наукових статей, доповідей, повідомлень, рефератів, кваліфікаційних робіт; 7) не володіє методологічною культурою.
------	---

11. Методичне забезпечення

Електронна бібліотека до навчальної дисципліни.

Опорний конспект лекцій; наочний супровід матеріалу лекцій у вигляді презентацій.

Навчально-методичний посібник, що містить теоретичні та навчально-методичні матеріали, рекомендації до виконання самостійної роботи та індивідуальних творчих завдань за навчальною дисципліною «Методологія і методи науково-педагогічних досліджень» (електронне видання, що знаходиться в репозитарії навчальної дисципліни, цифровій бібліотеці БІНПО).

12. Рекомендована література

Основна література:

1. Академічна доброчесність: проблеми дотримання та пріоритети поширення серед молодих вчених: монографія / за заг. ред. Н.Г. Сорокіної, А.Є. Артюхова, І.О. Дегтярьової. Дніпро: ДРІДУ НАДУ, 2017. 169 с.

2. Башкір О. І. Навчально-методичний посібник «Методологія науково-педагогічного дослідження та презентація його результатів»: для здобувачів

освітньо-наукового ступеня «Доктор філософії». Харків : ХНПУ імені Г.С.Сковороди, 2020. 93 с.

3. Вихрущ В.О., Козловський Ю.М. Методологія та методика наукового дослідження: підручник., Львів: Видавництво Львівської політехніки, 2020. 336 с.

4. Гончаренко С.У. Педагогічні дослідження: Методологічні поради молодим науковцям. Київ-Вінниця : ДОВ «Вінниця», 2008. 278 с.

5. Данильян О. Г., Дзьобань О. В. Методологія наукових досліджень: Підручник. Харків: Право, 2019. 368 с.

6. Зацерковний В.І. Методологія наукових досліджень: навч. посіб. / В.І. Зацерковний, І.В. Тішаєв, В. К. Демидов. Ніжин: НДУ ім. М. Гоголя, 2017. 236 с.

7. Ільченко О.Ю. Біографічний метод в історико-педагогічних дослідженнях: сутність, принципи, специфіка. Педагогічні науки : зб. наук. праць. Полтава, 2021. Вип. 77. С. 61–67.

8. Кодекс академічної доброчесності Білоцерківського інституту неперервної професійної освіти. Вікторія Сидоренко, Олена Юденкова. Біла Церква: БІНПО ДЗВО «УМО» НАПНУ України, 2023. 18с. **Режим доступу:** <https://griml.com/DZcjx>.

9. Козловський Ю.М. Методологія педагогічного дослідження: Підручник, Львів: Видавництво Львівської політехніки, 2018. 196 с.

10. Медвідь В.Ю., Данько Ю.І., Коблянська І.І. Методологія та організація наукових досліджень (у структурно-логічних схемах і таблицях): навч. посіб. Суми: СНАУ, 2020. 220 с.

11. Методологія наукових досліджень: навчально-методичний посібник / автори: Котловий С.А., Павлик Н.П., Сейко Н.А., Ситняківська С.М. Житомир: Вид-во ЖДУ ім. І. Франка, 2023. 89 с.

12. Методологія та організація наукових досліджень : електронний посіб. для самостійної роботи та дистанційного навчання здобувачів освітнього ступеня «магістр» (денна форма навчання) спеціальності 011 Освітні, педагогічні науки, галузі знань 01 Освіта/Педагогіка / укладачі : О.Ю. Ільченко, В.М. Мокляк, Н.В. Кононец. Полтава, 2022. 56 с.

13. Мокін Б.І. Методологія та організація наукових досліджень : навчальний посібник / Б. І. Мокін, О. Б. Мокін. 2-е вид., змін. та доп. Вінниця: ВНТУ, 2015. 317 с.

14. Ортинський В.Л. Педагогіка вищої школи: Підручник, Львів: Видавництво Львівської політехніки, 2017. 500 с.

15. Партико З.В. Основи наукових досліджень: підготовка дисертації: навч. посібн. К.: Ліра-К, 2018. 232 с.

16. Положення про дотримання принципів академічної доброчесності у Білоцерківському інституті неперервної професійної освіти / Вікторія Сидоренко, Олег Клокар. Київ: Агроосвіта, 2020. 26 с.

17. Положення про забезпечення якості освітньої діяльності та якості вищої освіти у Білоцерківському інституті неперервної професійної освіти / наукова редакція, упорядкування В.В. Сидоренко. Біла Церква: БІНПО, 2021. 30 с. **Режим доступу:** <http://surl.li/byfzq>.

18. Положення про засади запобігання і протидії дискримінації, булінгу і мобінгу, гендерної нерівності та іншим проявам неетичної поведінки у

Білоцерківському інституті неперервної професійної освіти / В.В. Сидоренко. Біла Церква: БІНПО, 2021. 10 с. **Режим доступу:** <http://surl.li/acscs>.

19. Положення про комісію з питань етики та академічної доброчесності у Білоцерківському інституті неперервної професійної освіти. Вікторія Сидоренко, Олена Юденкова Біла Церква: БІНПО ДЗВО «УМО» НАПН України, 2022. 14 с. **Режим доступу:** <http://surl.li/gjstp>.

20. Положення про конкурс студентських наукових робіт з галузей знань і спеціальностей у Білоцерківському інституті неперервної професійної освіти / Ігор Грозний. БІНПО ДЗВО «УМО» НАПН України, 2021. 8 с. **Режим доступу:** <http://surl.li/eyvvr>.

21. Положення про науково-дослідну роботу студентів у Білоцерківському інституті неперервної професійної освіти. Вікторія Сидоренко, Володимир Кулішов, Олена Юденкова. Біла Церква: БІНПО ДЗВО «УМО» НАПН України, 2023. 12 с. **Режим доступу:** <http://surl.li/healu>.

22. Положенням про порядок реалізації права на академічну мобільність учасників освітнього процесу Білоцерківського інституту неперервної професійної освіти. Вікторія Сидоренко, Володимир Кулішов. Біла Церква: БІНПО ДЗВО «УМО» НАПН України, 2020. 14 с. **Режим доступу:** <http://surl.li/acsdrr>.

23. Положення про Раду із забезпечення якості освітньої діяльності та якості вищої освіти у Білоцерківському інституті неперервної професійної освіти. Вікторія Сидоренко, Володимир Кулішов, Алла Ключко, Біла Церква: БІНПО ДЗВО «УМО» НАПН України, 2021. 12 с. **Режим доступу:** <http://surl.li/acsal>.

24. Положення про участь здобувачів вищої освіти у забезпеченні якості освіти. Біла Церква: БІНПО ДЗВО «УМО» НАПН України, 2021. 14 с. **Режим доступу:** <http://surl.li/acsad>.

25. Положення про функціонування поштової та електронної «Скриньки довіри» у Білоцерківському інституті неперервної професійної освіти / Вікторія Сидоренко, Алла Лукіянчук, Ганна Юрченко. БІНПО ДЗВО «УМО» НАПН України, 2021. 8 с. **Режим доступу:** <http://surl.li/bygac>.

26. Порядок проведення інструментальної перевірки на академічний плагіат, наявність текстових запозичень у рукописах кваліфікаційних робіт здобувачів вищої освіти освітнього ступеня «магістр». Вікторія Сидоренко, Світлана Гірка. Біла Церква: БІНПО, 2024. 18 с.

27. Порядок розгляду скарг/повідомлень щодо фактів академічного плагіату, фабрикації, фальсифікації та інших проявів академічної недоброчесності. Біла Церква: БІНПО, 2024. 7 с.

28. Самсонов В.В., Сільвестров А.М., Тачиніна О.М. Методологія наукових досліджень та приклади її використання: навч. посібник. К.: НУХТ, 2022. 385 с.

29. Сидоренко В.В. Віртуальна рубрика «Академічна доброчесність БІНПО» на вебсайті Білоцерківського інституту неперервної професійної освіти. **Режим доступу:** <https://surl.li/hmroyr>

30. Сидоренко В.В. Віртуальна рубрика «Фейкоборці БІНПО» на вебсайті Білоцерківського інституту неперервної професійної освіти. **Режим доступу:** <https://surl.li/ahbnty>

31. Сидоренко В.В. Кулішов В.С. Внутрішня система забезпечення якості освіти у Білоцерківському інституті неперервної професійної освіти: інструменти, процедури, заходи: навч.-метод. посіб. Біла Церква: БІНПО, 2021. 86 с. Режим доступу: <https://surl.li/mgyyzzx>

32. Сидоренко В.В. *Інноваційні підходи до організації видів практик здобувачів вищої освіти в період воєнного стану*. Сидоренко, В.В., Кулішов В.С., Торба Н.Г. Вісник Національної академії педагогічних наук України, 1 (5). 2023. стор. 1-15. ISSN 2707-305X. <https://lib.iitta.gov.ua/735497/>

33. Сидоренко В.В. Культура наукової української мови: робоча навчальна програма. *Курикулум підвищення кваліфікації педагогічних, науково-педагогічних працівників та керівників закладів освіти галузі знань 01 Педагогічна освіта*: збірник робочих навчальних програм: авторський колектив / загальна ред. Т.М. Сорочан; наукова ред., упорядкування В.В. Сидоренко, М.І. Скрипник. К.: ЦППО, 2017. 447 с. С.154-159.

34. Сидоренко В.В. Культура наукової української мови: спецкурс. *Курикулум підвищення кваліфікації педагогічних, науково-педагогічних працівників та керівників закладів освіти галузі знань 01 Педагогічна освіта*: зб. робочих навчальних програм: авторський колектив / загальна ред. Т.М. Сорочан; наукова ред., упорядкування В.В. Сидоренко, М.І. Скрипник. К.: ЦППО, 2017. С.267-273.

35. Сидоренко В.В. Майстер-клас як засіб для розвитку праксеологічної продуктивності науково-методичних працівників / Технології професійного розвитку педагога : методичний poradnik : наук.-метод. посіб. авт. колектив / упорядники: Тамара Михайлівна Сорочан, Марина Іванівна Скрипник; навч.-метод. посіб.; ДВНЗ «Ун-т менедж. освіти». НМЦ «Агроосвіта», 2016. Режим доступу: http://umo.edu.ua/images/content/institutes/cipo/kafedra_fod/elektr_zbirn/Golovna/Golovna.htm К.: ДВНЗ «УМО», 2016. 180 с. 40 с.

36. Сидоренко Вікторія. Медіаграмотність і медіабезпека: словник термінів. Біла Церква: БІНПО, 2024. 13 с.

37. Сидоренко Вікторія. Методологія і методи наукових досліджень: навчально-методичний посібник. Вікторія Сидоренко. Біла Церква: БІНПО, 2024. 150 с.

38. Сидоренко В.В. Положення про групу сприяння академічній доброчесності Білоцерківського інституту неперервної професійної освіти. Вікторія Сидоренко, Олена Юденкова. Біла Церква: БІНПО ДЗВО «УМО» НАПН України, 2023. 12 с.

39. Сидоренко В.В. Студентський стартап-проект «Інформаційний імунітет або безпека в медіа» як елемент повоєнної відбудови України : цифровий програмно-методичний комплекс / за науковою редакцією доктора педагогічних наук, професора Вікторії Сидоренко. Біла Церква: БІНПО, 2023, 110 с. **(Золота медаль Міжнародної онлайн виставки «Освіта та кар'єра – День студента 2023» у номінації «Інноваційна діяльність з упровадження організаційно-педагогічних процесів у закладах освіти»).**

40. Сидоренко В.В. Технології професійного навчання і виховання: спецкурс. БІНПО. 2020. Режим доступу: <http://lib.iitta.gov.ua/710395/>

41. Сидоренко В.В. Формування дослідницької компетентності майбутніх викладачів у закладі вищої освіти. В. Сидоренко, О.Грицан. Зб. матеріалів

регіонального науково-практичного семінару «Психолого-педагогічні чинники формування професійної компетентності кваліфікованих робітників в умовах воєнного стану» у рамках сорокової Міжнародної спеціалізованої виставки «Освіта та кар'єра – 2024», Біла Церква, 26 квітня 2024 рік. С. 296-301.

42. Сисоєва С.О., Кристопчук Т.Є. Методологія науково-педагогічних досліджень: Підручник / С.О.Сисоєва, Т.Є.Кристопчук. Рівне: Волинські обереги, 2013. 360 с.

Допоміжна література:

1. ДСТУ 3008:2015 Звіти у сфері науки і техніки. Структура та правила оформлення. Чинний від 01.07.2017. Київ: ДП УкрНДНЦ, 2015.

2. Каламбет С.В. Методолія наукових досліджень: навч. посіб. / С.В.Каламбет, С.І. Іванов, Ю.В. Півняк Ю.В. Дн-вськ: Вид-во Маковецький, 2015. 191 с.

3. Методичні рекомендації до виконання та оформлення кваліфікаційної роботи магістра для здобувачів вищої освіти спеціальності 053 «Психологія» заочної форми навчання / укладачі: Максимов В.М., Лукіяничук А.М. Біла Церква: БІНПО ДЗВО «УМО, 2021. 50 с. URL: <https://surl.li/dnopqx>

4. Методологія та організація наукових досліджень (опорний конспект лекцій для магістрів напрямку «Менеджмент») / І. Б. Федішин. Тернопіль, ТНТУ імені Івана Пулюя, 2016. 116 с.

5. Петрушенко В. П. Філософія і методологія науки: На0+вчальний посібник. Львів: Видавництво Львівської політехніки, 2016. 184 с.

6. Посилкіна О. В. Методологія наукових досліджень та інноваційний розвиток: навч. посіб. / О. В. Посилкіна, О. В. Літвінова, Ю.С. Братішко Х. : НФаУ, 2020. 220 с.

7. Селігей П. О. Світло і тіні наукового стилю : монографія / Пилип Селігей; НАН України, Ін-т мовознавства ім. О.О. Потебні. Київ: Видавничий дім «Києво-Могилянська академія», 2016. 627 с.

8. Сидоренко В. *Інформаційно-аналітичне забезпечення системи моніторингу якості підвищення кваліфікації фахівців професійної (професійно-технічної) освіти. Інноваційна педагогіка*, 2020. 2 (29). С. 135-141. ISSN 2663-6085

9. Сидоренко В.В. Self-blend модель змішаного навчання для підготовки майбутніх викладачів закладів вищої освіти. В. Сидоренко, О.Грицан. Зб. матеріалів регіонального науково-практичного семінару «Педагогічна діяльність в епоху цифрового освітнього середовища: сучасні підходи та інструменти», Біла Церква, 25 червня 2024 року. С. 205-212.

Інтернет-ресурси:

1. Етичний кодекс ученого України [електронний ресурс]. Режим доступу : URL: [https:// www.znu.edu.ua/etychnyj-kodexuchenogo-Ukrainy.pdf](https://www.znu.edu.ua/etychnyj-kodexuchenogo-Ukrainy.pdf)

2. Маккейн Д., Павела Г. Принципова боротьба за академічну доброчесність – думка професорів Центру академічної доброчесності [електронний ресурс]. Режим доступу : URL: <http://www.saiup.org.ua/resursy/pryntsyypova-borotba-za-akademichnu-dobrochesnistdumka-profesorivtsentru-akademichnoyi-dobrochesnosti/>

3. Національна бібліотека України ім. Вернадського. Режим доступу: <http://www.nbuv.gov.ua>

4. Нормативні акти України. Режим доступу: www.nau.kiev.ua/
5. Офіційний сайт Міністерства освіти і науки України. Режим доступу: <http://mon.gov.ua/>